

Annotatie van de commissiegriffier

O. Vliegenthart, 0348-428619 en raadsgriffie@woerden.nl

Rib (16R.00159) Visie “Naar een proactieve samenwerking” (consultatieversie)

De voorzitter gaat ervan uit dat alle technische / informatieve vragen over de stukken aan de opsteller(s) zijn gesteld, zodat de vergadering hier niet mee wordt belast. De bereikbaarheidsgegevens staan op het stuk. De annotatie is een ambtelijk product van de griffie en dient ter ondersteuning van de raad. Fracties kunnen de genoemde punten naar eigen inzicht wel of niet betrekken bij hun inbreng; het is overigens niet de bedoeling dan naar de griffie te verwijzen.

1. Doel van de bespreking

Het college vraagt de commissie om input te leveren en een reactie te geven op de consultatieversie van de visienota “Naar een proactieve samenwerking”. Het bespreekstuk is een conceptversie van een visie die “leidend is voor alle activiteiten van de gemeente waarin inwoners centraal staan”. Dit document is mede gebaseerd op de besprekingen en bijeenkomsten rond ‘Woerden zegt Ja, tenzij’ en ‘Gebiedsgericht Werken’.

Voor de behandeling zijn wethouder Stolk, wethouder De Weger en burgemeester Molkenboer uitgenodigd.

Deze annotatie bevat mogelijke aandachtspunten voor de behandeling van de raadsinformatiebrief. Vanwege de betrokkenheid van de raad, externe partijen en inwoners bij en dit onderwerp, en de expliciete opmerking dat deze visie ook van toepassing is op de activiteiten van de raad, wordt in deze annotatie dieper op de inhoud en vorm van het stuk ingegaan dan u wellicht van ons gewend bent. De aandachtspunten zijn met name gericht op de leesbaarheid, consistentie, het proces rond de kaderstelling en voorgeschiedenis van de besluitvorming. Tevens staan wij stil bij het denkmodel waarop de visie is gebaseerd, de Golden Circle van Simon Sinek.

2. Voorgeschiedenis

<p>27 mei 2014 raadsvergadering</p>	<p>Bespreking coalitieakkoord <i>“Extern: Overheid en samenleving trekken steeds meer samen op. Inwoners en instellingen worden in een vroeg stadium bij de beleidsvorming betrokken, waardoor zij maximaal invloed hebben. Inwoners en instellingen worden daarbij nadrukkelijk uitgenodigd hun visie op het beleid te formuleren. Inwoners kunnen daarbij tevens rekenen op een adequate wijze van communiceren door de gemeente, bijvoorbeeld daar waar het gaat om uitvoeringswerkzaamheden. De communicatiemiddelen die de gemeente daarvoor heeft, worden maximaal ingezet. Alle collegeleden geven hier invulling aan; één collegelid bewaakt dit.”</i></p>
<p>9 december 2015 commissie Middelven</p>	<p>Rv (15R.00449) Uitgangspunten en aanpak interactie/samenwerking inwoner-overheid, Woerden zegt: "Ja, tenzij..." Uit de besluitenlijst:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>De commissie stelt onder meer vragen over loting, (basis)communicatie, de rol van dorps- en wijkplatforms, financiering van initiatieven, samenhang met</i>

---

ander beleid (wijkgericht werken) en afwegingscriteria.

- De fractie van D66 stelt voor om begin 2016 een informatieavond te organiseren waarbij onder meer het begrip loting nader uitgewerkt wordt. Een informatieavond in één of andere vorm wordt door een meerderheid van de fracties gesteund (CDA, D66, Inwonersbelangen, Progressief Woerden, ChristenUnie/SGP en STERK Woerden).
- Na een korte schorsing wordt bij monde van de heer Van Meijeren het verdere behandeltraject kort geschetst:
  - Raadsvoorstel wordt niet doorgeleid naar de raad van 16 december 2015.
  - In plaats daarvan komt er een motie waarin beslispunt 1 van het raadsvoorstel als opdracht aan het college wordt geformuleerd.
  - Begin 2016 een informatieavond - georganiseerd door het college - over de aanpak interactie burger/overheid met in ieder geval aandacht voor loting, het wanneer inzetten van welk instrument en wijkgericht werken. Dit kan aan de hand van een aantal casussen worden uitgediept.

De commissie besluit om het raadsvoorstel niet door te geleiden naar de raad van 16 december 2015. In plaats hiervan zal een motie vreemd aan de orde van de dag worden geagendeerd waarin beslispunt 1 van het voorstel als opdracht aan het college wordt meegegeven.

---

16 december 2015
[raadsvergadering](#)

Motie Woerden zegt: "Ja, tenzij..."

Uit de besluitenlijst:

De raad voert discussie over onder meer:

- Het organiseren van een interactieve avond aan de hand van casussen.
- Het wel of niet terugtrekken van de verkeersvisie, omdat deze grotendeels geënt is op aspecten van Woerden zegt ja, tenzij.. die de raad nog niet heeft vastgesteld.
- De rol van wijk- en dorpsplatforms.
- Communicatie van de gemeente (burgers niet alleen benaderen, maar ook beantwoorden).

Wethouder Stolk doet zij de volgende uitnodiging aan de raad:

- Interactieve bijeenkomst: één avond voor Woerden zegt ja, tenzij én 'gebiedsgericht werken' waarbij de raads- en commissieleden worden uitgenodigd om plannen of casussen aan te leveren voor de bijeenkomst of mee te helpen/denken met de organisatie van de avond.

De motie wordt unaniem aangenomen door de raad.

---

3 februari 2016
[bijeenkomst](#)

Werk sessie dorps- en wijkplatforms

Uit de [terugkoppeling](#):

- Ook al benaderen wijk- en dorpsplatforms het gemeentelijke beleid vanuit verschillende gezichtspunten, de aanwezige vertegenwoordigers zien graag dat de gemeente Woerden de betrokken partijen vroegtijdig betreft in het proces. Dit moet een constituerend element in de verhouding met de gemeente zijn. Kortom niet facultatief. Bovenstaande geldt slechts voor aangelegenheden die specifiek betrekking op de wijk/het dorp hebben.
- Deze bijeenkomst als zeer prettig ervaren door alle betrokken partijen en voor herhaling vatbaar.
- De input van deze avond wordt meegenomen naar de interactieve bijeenkomst tussen College en Raad over "Woerden zegt ja, tenzij...."

---

3 maart 2016
[informatie-
bijeenkomst](#)

Informatiebijeenkomst Woerden zegt: Ja, Tenzij

In de informatiebijeenkomst worden 2 casussen plenair besproken en wordt een aantal onderwerpen gepresenteerd:

-
- Rol wijk- en dorpsplatforms
  - Gebiedsgericht werken
  - Woerden zegt: Ja, Tenzij
  - Loting
  - Burgerbegroting
  - Rol van de raad
  - Algemene communicatie & social media beleid
-

3. Vervolgprocedure

- Als de commissie van oordeel is dat de onderwerpen voldoende zijn besproken, is er geen vervolgbehandeling. De commissie kan desgewenst een ander vervolg voorstellen of fracties kunnen aankondigen in een raadsvergadering moties ter zake in te willen dienen.
- In de Rib staat dat de visie de basis gaat vormen voor de meerjarige Ontwikkelagenda die in juni aan de raad wordt voorgelegd. De komende maanden wordt door het college benut om met diverse stakeholders over de visie in gesprek te gaan.

4. Achtergrond denkmodel The Golden Circle

Denkmodel The Golden Circle

Het visiedocument is qua opbouw gebaseerd op de Golden Circle, een populair denkmodel uit het boek “*Start with why: how great leaders inspire everyone to take action*” van Simon Sinek. Omdat dit denkmodel centraal staat in de visienota en het niet bij iedereen bekend zal zijn wat de achtergrond van dit model is wordt dit hieronder kort toegelicht.

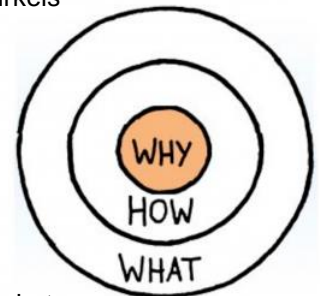
Simon Sinek stelt op basis van zijn onderzoek dat succesvolle organisaties en invloedrijke leiders succesvol zijn omdat ze op precies dezelfde manier denken, op precies de tegenovergestelde manier van de rest. ‘De rest’ denkt, doet en communiceert van het meest concrete naar het meest abstracte: van buiten naar binnen. Maar degenen die weten te inspireren en anderen in beweging krijgen, doen dit andersom: van binnen naar buiten. Waar geloof je in? Wat is je overtuiging? Waarom kom je elke ochtend je bed uit? Deze organisaties en mensen zijn invloedrijk omdat ze niet alleen het goede doen, op de juiste manier, maar vooral omdat ze hun acties baseren op een duidelijk antwoord op de waarom-vraag (‘Why’) en mensen daarmee weten aan te spreken op hun gevoel. Simon Sinek benadrukt daarbij altijd dat mensen een product niet kopen of een dienst niet afnemen om wat je doet, maar waarom je het doet. Deze constatering geldt niet alleen voor bedrijven, maar ook voor leiders. Medewerkers die helemaal achter het ‘Why’ van hun leider staan, die dezelfde overtuiging hebben als hun leider, werken vaak harder en met meer overgave. Bovendien zijn ze veel loyaler aan hun werkgever dan medewerkers van ‘What’-leiders.

Meer informatie: de inspirerende [TedX-presentatie](#) van Simon Sinek.

Verdieping: de Golden Circle en het brein

Het succes van de ‘Why’ heeft volgens Sinek een oorsprong in het brein. De buitenste cirkel, ‘What’, kan worden vergeleken met de neocortex. Dit is het gedeelte van de hersenen dat zich bezighoudt met rationele en analytische gedachten en taal. De binnenste twee cirkels corresponderen met het limbische systeem in het brein. Dit gedeelte van de hersenen is verantwoordelijk voor het gevoel van mensen, zoals vertrouwen en loyaliteit. Het is ook verantwoordelijk voor al het menselijke gedrag en het nemen van beslissingen. Het limbische systeem heeft geen capaciteit voor taal.

Wanneer bedrijven beginnen met communiceren wat ze doen (‘outside in’), doen ze een beroep op de rationele benadering van klanten. Die klanten begrijpen de informatie die ze krijgen, zoals feiten en cijfers over het product. Alleen is dat niet hetgeen dat hun gedrag stimuleert. Als bedrijven bij de kern van het

model beginnen ('Why'), spreken ze direct het gedeelte van de hersenen aan dat over het nemen van beslissingen gaat. Vervolgens probeert het taalgedeelte van de hersenen, dat in de neocortex zit, rationeel te verklaren waarom iemand die bepaalde beslissing heeft gemaakt. Dat is echter moeilijk te verwoorden ("Het voelt gewoon niet goed..."), waardoor er vaak rationele verklaringen komen die niet overeenkomen met de daadwerkelijke reden voor een beslissing. Daarom is het moeilijk voor organisaties om adequaat in te spelen op het gevoel van mensen als ze zich richten op 'What'. Het is dus beter om het gevoel te beïnvloeden door het te inspireren ('Why'), dan de ratio te manipuleren ('What').

5. Opmerkingen en aandachtspunten

PROCES

a) *Volgorde en zorgvuldigheid van besluitvorming*

De commissiebehandeling van dit stuk kan leiden tot aanpassing van de consultatieversie van de visie. De besluitvorming over de definitieve versie is beoogd in de juni-cyclus. De concept-Ontwikkelagenda, als uitwerking van de visie wordt volgens de Rib aan u voorgelegd in de informatiebijeenkomst van 2 juni 2016, dus vóórdat de visie definitief door de raad wordt vastgesteld. In de visie staat dat de Ontwikkelagenda én de visie daarna ter besluitvorming worden voorgelegd in de raadsvergadering van 23 juni 2016. In de Rib staat dat de visie van belang is om "*als bestuur en als organisatie te komen tot een gezamenlijk beeld: van het hoogste orgaan tot de jongste bediende.*" De raad verbindt zich als hoogste orgaan van de gemeente daarmee ook aan de visie. Het is de vraag of de snelheid van de besluitvorming rond deze visie, los van de (visuele) uitstraling en leesbaarheid van deze consultatieversie, recht doet aan het belang van een dergelijk basisdocument.

b) *Betrekken stakeholders bij consultatieversie?*

Voor zover daar in de Rib melding van wordt gemaakt hebben inwoners, platforms of andere partijen die bij de eerdere bijeenkomsten in dit traject betrokken waren geen inspraak gehad in deze consultatieversie. In de Rib staat wel dat de komende maanden worden benut om met de stakeholders in gesprek te gaan over de visie. Het is niet bekend of de resultaten van deze gesprekken nog betrokken (kunnen) worden de totstandkoming van het definitieve visie-document.

c) *Status raadsvoorstel/uitgangspunten "Woerden zegt Ja, tenzij"*

In november 2015 heeft de commissie Middelen geadviseerd het raadsvoorstel "*Woerden zegt: Ja, Tenzij*" niet door te geleiden naar de raadsvergadering. Na dit advies is er een motie aangenomen en heeft een brede informatiebijeenkomst plaatsgevonden. Het is duidelijk dat de visie "*Naar een proactieve samenwerking*" een overkoepelende visie is voor de hele gemeente. Het is niet geheel duidelijk wat er nu de status is van het raadsvoorstel "*Woerden zegt: Ja, tenzij*" en of de uitgangspunten nu verder worden meegenomen in de Ontwikkelagenda.

d) *Status van deze visie in relatie tot andere visies*

Op 23 april 2008 heeft de gemeenteraad de [Visie 2022](#) vastgesteld als richtinggevend document voor het beleid in de komende jaren. Het is niet duidelijk wat de relatie is tussen de voorliggende visie en de Visie 2022. De visienota "*Naar een proactieve samenwerking*" richt zich (waarschijnlijk) op de communicatie, werkwijze en de dienstverlening van de gemeente, maar uit de Rib en visienota zelf is niet eenvoudig te achterhalen waar de nota daadwerkelijk betrekking op heeft. Voor de duidelijkheid intern en extern is het verstandig om de scope van de visie duidelijker te verwoorden.

INHOUD

e) *Zorgt een proactieve gemeente voor proactieve inwoners?*

In de visie staat de opvatting/aanname centraal "*dat een proactieve opstelling van de gemeente inwoners ertoe kan verleiden en motiveren om eveneens een proactieve houding aan te nemen te aan zien van een vraagstuk*". Deze belangrijke aanname wordt echter slechts beperkt onderbouwd. Wel wordt toegelicht dat het van belang is voor inwoners dat er onder andere goed geluisterd, snel gehandeld en meegedacht wordt, maar dat betekent nog niet dat de inwoner zich

daardoor per definitie proactiever gaat opstellen. Een proactieve overheid of dienstverlening kan mogelijk ook leiden tot een meer reactieve inwoner, omdat de gemeente 'het allemaal wel regelt'.

f) *Hoe Why is onze Why, of is onze Why een How?*

De les van het Golden Circle-model voor onze gemeente: je overtuigt inwoners niet door te doen wat je doet, maar je kan pas het gedrag van inwoners beïnvloeden (van reactief naar proactief) als ze geloven waarom je iets doet. De 'Why' is dus essentieel. Het is daarom ook logisch dat in het de visienota uitgebreid wordt ingegaan op de 'Why'. Het is echter de vraag of het antwoord in de visienota het antwoord is op de juiste vraag.

Een antwoord op de 'Why' kan je pas geven als 'Why'-vraag stelt. Waar geloof je in? Waarom willen inwoners proactief betrokken zijn in hun omgeving? Waarom zou de gemeente willen dat de inwoners proactief zijn? Het antwoord uit de visienota luidt: *"Inwoners mogen van gemeente Woerden een proactieve opstelling verwachten. Dit houdt in dat de gemeente in de samenwerking met inwoners flexibel is, meedenkt en mogelijkheden ziet. Die opstelling bevordert dat ook inwoners kiezen voor een proactieve betrokkenheid bij hun omgeving, bijvoorbeeld door samen initiatieven te nemen."* Hoewel dit een prima 'How' (kernwaarden en kerncompetenties) kan zijn, is waarschijnlijk geen 'Why' (de missie/het bestaansrecht).

VORM EN LEESBAARHEID

g) *Missie, visie of strategie?*

De consultatieversie van de visienota blinkt nog niet uit in helderheid of concreetheid. Het is in bijzonder niet direct duidelijk wat nu daadwerkelijk de visie van de gemeente is. De visie heeft weliswaar de titel *"Naar een proactieve samenwerking"*, maar uit de inleiding van de nota zou je ook af kunnen leiden dat *"Inwoners staan centraal"* de visie is, terwijl dat mogelijk de missie is. *"Naar een proactieve samenwerking"* klinkt daarbij logisch en goedbedoeld, maar is aan de andere kant niet bijzonder gedurfd, onderscheidend, doelgericht of inspirerend.

h) *Leesbaarheid*

Hoewel het niet gebruikelijk is om een oordeel te geven over de leesbaarheid van een stuk, is het wel van belang dat een belangrijk stuk, dat mede tot stand komt door en gericht is op externe partijen en inwoners, begrijpelijk en goed leesbaar is. De nota voelt echter door het taalgebruik wat ambtelijk en intern gericht aan. Het voelt daarbij niet logisch om de Golden Circle uit te werken in de visienota, zonder daarbij aan te geven wat de achtergrond is van dit denkmodel en waarom dit wordt toegepast op deze visie.